

Conferință de presă – 20 decembrie 2011, 15h00, Centrul InfoEuropa

Intervenția ministrului afacerilor europene Leonard Orban

Bună ziua,

- Bine ați venit la Centrul InfoEuropa, spațiu dedicat informării în domeniul afacerilor europene și parte a Ministerului Afacerilor Europene (MAEur).
- Obiectivul acestei conferințe de presă este dublu: doresc să vă prezint atât ceea ce am reușit să realizăm de la constituirea Ministerului, cât și prioritățile pe care le vizăm pentru anul viitor.
- După cum cunoașteți, activitatea Ministerului Afacerilor Europene are două dimensiuni principale: palierul afacerilor europene □ i cel al fondurilor structurale și de coeziune. Pe ambele dimensiuni, Ministerul desfășoară o activitate de coordonare, fapt ce implică cooperare intensă cu alte instituții și promovarea împreună cu acestea a obiectivelor stabilite.

I. GESTIONAREA FONDURILOR STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

- Voi începe cu partea de fonduri și voi prezenta pe scurt demersurile întreprinse pentru creșterea nivelului de absorbție a acestora și prioritățile pentru 2012.
- **Obiectivul major pe termen mediu al MAEur în domeniul coordonării fondurilor europene, anunțat la conferința din octombrie, rămâne prioritar => Evitarea pierderii de fonduri europene la 31 decembrie 2012 și îndeosebi la 31 decembrie 2013, prin realizarea următoarelor ținte:**
 - Ținta de absorbție propusă pentru 31 decembrie 2012 este de cel puțin 20% din alocarea de fonduri structurale și coeziune,
 - O altă țintă se referă la contractarea a cel puțin 90% din alocarea UE 2007-2013 până la 31 decembrie 2012.

(În prezent, gradul de contractare a alocării UE pentru cele 7 programe operaționale finanțate din instrumentele structurale a ajuns la 64%).

REALIZĂRI 2011

Față de direcțiile prioritare de acțiune anunțate la preluarea mandatului de la MAEur, situația se prezintă în felul următor:

1. În ceea ce privește reluarea plăților de la Comisia Europeană până la sfârșitul acestui an:

- Conform celor asumate la începutul mandatului, Ministerul Afacerilor Europene a transmis la 31 octombrie 2011 Comisiei Europene informațiile referitoare la îndeplinirea condițiilor pentru reluarea rambursărilor de plăți pentru proiectele finanțate din instrumentele structurale.
- Datele furnizate au atestat atât remedierea de către partea română a problemelor identificate de auditorii CE în sistemul de achiziții publice, cât și reverificarea achizițiilor publice din proiectele deja derulate.
- Ca urmare a informațiilor furnizate Comisiei Europene, dar și a angajamentelor asumate, **la 15 decembrie 2011 au fost reluate plățile aferente POR**, urmând ca pentru celelalte programe operaționale să se reia, până la sfârșitul anului 2011, transmiterea cererilor de rambursare a plăților de la Comisia Europeană.

2. Majorarea temporară a ratei de cofinanțare UE cu 10 puncte procentuale

- La 20 decembrie, în Jurnalul Oficial al UE, a fost publicată modificarea Regulamentului (EU) No 1083/2006 al Parlamentului European și al Consiliului European prin care **România și alte cinci state membre vor beneficia de o majorare a ratei de cofinanțare cu 10 puncte procentuale** pentru rambursările de cheltuieli aferente proiectelor derulate în perioada 1 ianuarie 2010 – 11 mai 2011. Prevederea vizează toate programele operaționale pentru care rata de cofinanțare UE este de 85 %.
- **MAEur a transmis astăzi, 20 decembrie 2011, Comisiei Europene cererea oficială pentru activarea acestui mecanism pentru POR și POS Dezvoltarea Resurselor Umane.**
- Aceasta înseamnă că, până la sfârșitul anului, CE ne va plăti încă 10% din valoarea rambursărilor realizate în perioada 1 ianuarie 2010 până în prezent pentru aceste programe, ceea ce se va ridica la cca. 40 milioane de euro.
- Pentru celelalte programe activarea mecanismului va fi posibilă doar după ce se va majora rata de cofinanțare UE la nivel de program la 85%, care va fi realizată în cursul lunii ianuarie 2012.

- Impactul general al aplicării acestui mecanism va fi de cca. 150-180 milioane de euro. Valoarea totală - care va depinde de volumul declarațiilor de cheltuieli ce vor fi transmise către CE până în mai 2011 – ar putea depăși chiar aceste estimări.

3. Creșterea gradului de corectitudine în gestionarea fondurilor structurale și de coeziune

- MAEur a coordonat grupul de lucru interinstituțional pentru elaborarea unui „Cod de conduită pentru evitarea situațiilor de incompatibilitate și conflict de interese de către personalul implicat în gestionarea programelor finanțate din fonduri europene nerambursabile postaderare”.
- **Codul de conduită va fi aprobat în ședința de guvern din 21 decembrie 2011.** Aplicarea lui în practică va fi monitorizată de MAEur în cooperare cu instituțiile competente, potrivit legii.
- Acest document clarifică modul în care se aplică principiile și regulile generale privind regimul incompatibilităților și conflictelor de interese, prevăzute în legislația națională și europeană în vigoare, în cazul personalului implicat în gestionarea programelor finanțate din fonduri europene nerambursabile.
- Sunt vizați de prevederile codului de conduită funcționarii publici, cu statut general și special, demnitarii, precum și personalul contractual din autoritățile statului cu atribuții în gestionarea/implementarea/ coordonarea programelor finanțate din fonduri europene nerambursabile.
- Codul de conduită constituie un instrument cu rol principal de prevenție, menit să evite escaladarea suspiciunilor legate de managementul corect și transparent al fondurilor europene și va fi inclus în Strategia Națională Anticorupție pe care o elaborează Ministerul Justiției.

4. Asigurarea unui nivel ridicat de transparență în sistemul de gestionare a fondurilor

- **MAEur a coordonat elaborarea „Listei de proiecte prioritare finanțate din fonduri structurale și de coeziune”,** care include proiecte de importanță majoră pentru dezvoltarea socio-economică națională.
- Această listă cuprinde informații cu privire la stadiul derulării proiectelor, date a căror actualizare periodică este monitorizată de MAEur și publicată pe site-ul www.maeur.ro
- În perioada următoare, ne vom concentra pe monitorizarea atentă a implementării acestor proiecte, pentru a elimina în timp util blocajele ce pot apărea.

5. Accelerarea procedurilor de verificare a cheltuielilor efectuate de beneficiari și de rambursare a acestora de către autoritățile de management

- MAEur, împreună cu Ministerul Finanțelor Publice, a elaborat un act normativ prin care va fi introdusă obligativitatea respectării de către toate autoritățile de management a unui termen de 45 de zile pentru procesarea unei cereri de rambursare a cheltuielilor. Documentul urmează a fi aprobat în acest an de către guvern

6. Introducerea eligibilității TVA nedeductibil din instrumente structurale pentru proiectele care vor fi aprobate începând cu 1 ianuarie 2012

PRIORITĂȚI 2012

1. Simplificarea procedurilor de verificare și de rambursare a cheltuielilor efectuate de beneficiari

- Concomitent cu introducerea termenului de 45 zile pentru procesarea cererilor de rambursare, procesul de simplificare a procedurilor de verificare a acestor cereri este în plină desfășurare și constituie prioritatea numărul unu pentru începutul anului viitor.
- Pe linia creșterii nivelului de transparență în implementarea programelor operaționale, informațiile publicate pe site-urile autorităților de management cu privire la proiectele în derulare vor conține și referiri la cererile de rambursare (cum ar fi data depunerii și data efectuării plății către beneficiar).

2. Realocarea de fonduri între diferitele programe operaționale

- Guvernul a aprobat la 14 decembrie 2011 demararea negocierilor cu Comisia Europeană privind realocarea de fonduri între programele operaționale în scopul asigurării surselor de finanțare necesare reabilitării termice a blocurilor de locuit și finalizării lucrărilor de infrastructură ce țin de Coridorul IV și de centurile orașelor.
- Pasul următor - obiectiv major pentru anul viitor - constă în obținerea aprobării Comisiei Europene.
- Realocarea se va face de la Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU), Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative (PODCA) și Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT).

3. Stabilirea unor reguli mai clare privind acordarea și recuperarea prefinanțării, precum și retragerea finanțării

- În Ședința de Guvern din 14 decembrie 2011 a fost aprobat Memorandumul privind constituirea unui Grup de lucru pentru soluționarea unor probleme identificate în implementarea programelor operaționale finanțate din Instrumentele Structurale ale UE.
- Acesta va promova până la sfârșitul lunii februarie 2012 o Hotărâre de Guvern prin care se vor revizui Normele de aplicare a OUG nr.64/2009 și se vor introduce completări privind:
 - acordarea și recuperarea prefinanțării,
 - prezentarea sau executarea unor instrumente de garantare emise în condițiile legii de o societate bancară sau de o societate de asigurări,
 - acordarea și retragerea finanțării proiectelor.

4. Actualizarea măsurilor din Planul de Măsuri Prioritare (PMP) pentru consolidarea capacității de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune (aprobat în mai 2011); implementarea PMP

- Implementarea PMP a evidențiat necesitatea unei revizuirii a măsurilor prevăzute, care să țină cont de faptul că accentul în anul 2012 trebuie să se pună îndeosebi pe:
 - sprijinirea directă a beneficiarilor în implementarea proiectelor
 - consolidarea capacității administrative a structurilor implicate în managementul programelor operaționale

5. Utilizarea expertizei instituțiilor financiare internaționale pentru creșterea capacității administrative

- În acest scop, esențială va fi mobilizarea fondurilor de asistență tehnică din cadrul fiecărui program operațional și din programul operațional de asistență tehnică, pentru contractarea de expertiză, inclusiv din cadrul unor instituții financiare internaționale (Banca Mondială, Banca Europeană de Investiții, Banca Europeană Reconstrucție și Dezvoltare), care să sprijine aplicarea măsurilor din PMP vizând capacitatea administrativă, deopotrivă a structurilor din sistem și a beneficiarilor.

6. Demararea procesului de pregătire pentru politica de coeziune în intervalul 2014-2020

- MAEur va demara procesul de elaborare a “Cadrului strategic de dezvoltare a României 2014-2020”, document strategic ce va stabili o viziune clară cu privire la direcțiile naționale de dezvoltare și care va orienta întregul proces de programare a priorităților de investiții pentru perioada 2014-2020, inclusiv sub aspectul consolidării eficacității politicilor asumate în cadrul Programului Național de Reformă 2011-2013, Programului de Convergență 2011-2014, precum și în cadrul altor angajamente politice ulterioare.
- Cadrul Strategic va sta la baza elaborării Contractului de Parteneriat și a viitoarelor Programe Operaționale. Va fi elaborat într-un larg parteneriat cu mediul economico-social, urmând a fi aprobat cel târziu la finalul anului 2012.

PROGRAMELE DE ASISTENȚĂ NERAMBURSABILĂ AFERENTE SPAȚIULUI ECONOMIC EUROPEAN

REALIZĂRI 2011

Reluarea negocierilor și pregătirea implementării în România a programelor de asistență nerambursabilă aferente Spațiului Economic European pentru perioada 2009-2014

- Ca urmare a deciziei Guvernului României din 12 octombrie 2011, Ministerul Afacerilor Europene a preluat responsabilitatea negocierii și pregătirii implementării în România a viitoarelor programe de asistență nerambursabilă aferente Spațiului Economic European pentru perioada 2009-2014. Pentru îndeplinirea noilor atribuții care îi revin în acest sens, în cadrul MAEur a fost creată o structură dedicată gestionării acestor programe.
- Prin urmare, au fost reluate negocierile pentru cele două mecanisme financiare - Mecanismul Financiar SEE și Mecanismul Financiar Norvegian.

PRIORITĂȚI 2012

- În vederea demarării implementării celor două programe de asistență, finalizarea negocierilor în vederea semnării a două memorandumuri de înțelegere prioritară va fi în prima parte a anului 2012.

II. AFACERI EUROPENE – REALIZĂRI 2011 și PRIORITĂȚI 2012

- Mă voi referi în special la:

=> **dosare europene de importanță majoră pentru întreaga Uniune Europeană:**

1. măsurile pentru ieșirea din criza economică și financiară (consolidarea guvernantei economice și a creșterii economice)

=> **dosare europene de importanță majoră pentru România:**

2. aderarea la spațiul Schengen;
3. finalizarea Mecanismului de Cooperare și Verificare;
4. încheierea favorabilă a negocierilor pentru cadrul multianual financiar al Uniunii (2014-2020).

1. Măsurile pentru ieșirea din criza economică și financiară (consolidarea guvernantei economice și a creșterii economice)

- În cele trei luni de la crearea Ministerului Afacerilor Europene, agenda europeană a fost dominată de problematica economică pentru identificarea unei soluții durabile la actuala criză.
- În ciuda menținerii unei situații fragile, Uniunea Europeană a înregistrat progrese considerabile în acest domeniu.
- Avem intrate în vigoare sau în discuție o serie impresionantă de instrumente de guvernare economică, aplicabile fie tuturor statelor membre, fie doar statelor membre din zona euro.

REALIZĂRI 2011

- 1) România a susținut implicarea statelor membre din afara zonei euro la procesele de consolidare a guvernantei economice a zonei euro. Evitarea fragmentării Uniunii rămâne un obiectiv important pentru noi. **România și-a exprimat intenția la Consiliul European din 8-9 decembrie de a se asocia la acordul internațional privind Uniunea Economică Întărită.**

- 2) În contextul măsurilor de recapitalizare a sectorului bancar din zona euro, România a atras atenția la nivel comunitar asupra consecințelor reducerii expunerii băncilor străine în regiune.

Am insistat și obținut, la reuniunile Consiliilor Europene din octombrie și decembrie, ca măsurile de sprijin pentru bănci să fie luate astfel încât să fie menținute expunerile băncilor occidentale în toate statele membre.

PRIORITĂȚI 2012

- 1) Vom continua să contribuim la construirea unei Uniuni a responsabilității și creșterii economice, bazată pe disciplină macroeconomică și încurajarea competitivității.
- 2) Vom participa la negocierile tehnice pentru încheierea Acordului Internațional pentru o Uniune Economică Întărită și vom urmări ca acest Acord să fie compatibil cu Tratatul Uniunii și nu va prejudicia competențele instituțiilor europene de a acționa în domeniul uniunii economice.
- 3) Vom impulsiona procesul intern de ratificare a Acordului Internațional pentru Uniunea economică întărită, precum și a deciziei Consiliului European pentru a permite intrarea în vigoare în iulie 2012 a Tratatului privind Mecanismul European de Stabilitate.
- 4) Vom urmări implementarea corectă la nivel național a pachetului guvernanta economică, intrat în vigoare în 13 decembrie și a celorlalte măsuri subsumate Semestrului European (angajamentele în cadrul Pactului Euro Plus, strategiei Europa 2020).

2. Aderarea României la spațiul Schengen

REALIZĂRI 2011

- Am depus, alături de celelalte ministere implicate (MAI, MAE), eforturi importante pentru deblocarea acestui dosar. Consiliul UE a recunoscut faptul că România îndeplinește criteriile stabilite în vederea aderării.

- Subiectul a fost, de asemenea, abordat în mai multe rânduri la nivelul Consiliului European. La reuniunea recentă a liderilor, din 8-9 decembrie, aceștia au solicitat Consiliului să ia o decizie cât de curând posibil. Dacă blocajul se menține, Consiliul European din 1-2 martie 2012 va reveni asupra acestei probleme.
- Am înregistrat progrese având în vedere că am reușit să convingem state membre importante, precum Franța și Germania, de îndeplinirea criteriilor de aderare. De asemenea, există semnale de flexibilizare din partea Finlandei. Olanda continuă să nu fie pregătită să-și modifice punctul de vedere.

PRIORITĂȚI 2012

- Obiectivul rămâne aderarea completă a României la spațiul Schengen până la sfârșitul lui 2012. În acest sens, vom continua să sprijinim demersurile MAI și MAE.

3. Mecanismul de cooperare și verificare (MCV)

REALIZĂRI 2011

- Am participat la eforturile comune interne de monitorizare a progreselor înregistrate în îndeplinirea condiționalităților din cadrul MCV (Comisia creată în acest scop și coordonată de Ministerul Justiției; misiunea de evaluare din noiembrie a.c.)

PRIORITĂȚI 2012

- Pentru 2012, avem două repere importante în ceea ce privește MCV. Pe de o parte, raportul intermediar de la începutul anului, iar pe de altă parte, evaluarea generală a Comisiei privind aplicarea mecanismului de la constituirea sa (prevăzută pentru vara lui 2012).
- Este important să avem un raport intermediar bun la începutul anului viitor, în linia celor din 2011. Comisia îl va publica la finele lui ianuarie, începutul lui februarie.
- De asemenea, vom urmări cu atenție materializarea proiectului Comisiei de evaluare a celor 5 ani de aplicare a MCV, precum și propunerile concrete din partea acesteia privind perspectivele mecanismului.

4. Viitorul cadru multianual financiar al UE (2014-2020)

- Bugetul european 2014-2020 reprezintă o oportunitate majoră – probabil ultima - care va permite noilor state membre să reducă decalajul de dezvoltare față de vechile state membre. Obiectivul pe care îl urmărim este obținerea unui quantum cel puțin identic cu sumele alocate României în actuala perioadă de programare.
- Elementele de interes major: politica de coeziune și politica agricolă comună.

REALIZĂRI 2011

- MAEur este, împreună cu MAE, coordonatorul politic al acestui dosar. Suntem responsabili pentru definitivarea poziției naționale în cadrul procesului de negocieri. Coordonăm, de asemenea, Grupul inter-instituțional de lucru pentru elaborarea poziției României în ce privește viitoarele perspective financiare post-2013.

Pachetul legislativ privind coeziunea (adoptat de Comisia Europeană în data de 6 octombrie 2011)

- MAEur a promovat poziția României la reuniunile Consiliului Afaceri Generale în care acest subiect a fost abordat. Cea mai recentă reuniune de acest tip, din 16 decembrie, a vizat exclusiv politica de coeziune și a reprezentat un bilanț la finalul Președinției poloneze asupra discuțiilor care au avut loc în acest semestru.
- În cadrul întrevederilor la nivel european, am subliniat preocuparea pentru consecințele aplicării condiționalităților macroeconomice. Acestea nu trebuie să conducă la „sanționarea” politicii de coeziune și a beneficiarilor din motive neimputabile acestora. Eventualele condiționalități macroeconomice ar trebuie să fie aplicabile în mod nediscriminatoriu tuturor politicilor europene.
- Urmărim, de asemenea, ca în pachetul legislativ privind coeziunea, sistemul de condiționalități să fie echilibrat cu un set de măsuri pozitive (de exemplu: condiționalități în schimbul simplificării procedurilor de gestionare a fondurilor).
- Am susținut concentrarea politicii de coeziune asupra regiunilor mai puțin dezvoltate, prin majorarea alocării pentru această categorie de regiuni.
- De asemenea, ne-am asociat grupului statelor membre cu poziții similare (like-minded) care promovează menținerea nivelului resurselor alocate coeziunii. Menținem un dialog constant cu acestea pentru definirea modalităților de atingere a obiectivelor comune.

Pachetul legislativ privind Politica Agricolă Comună (adoptat la 12 octombrie 2011)

- Am sprijinit promovarea aspectelor de interes pentru România:
- Flexibilitatea operabilității bugetului PAC, în sensul posibilității de transferare a fondurilor între piloni, funcție de necesitățile statului membru.
- Pentru România, o problemă importantă dezbătută în cadrul pilonului I, este cea privind convergența progresivă a plăților directe înspre media UE.
- Exercițiul de ecologizare al plăților directe - Componenta ecologică ar trebui să țină seama de nevoile diferite și provocările specifice ale statelor membre pentru a asigura șanse egale tuturor agricultorilor.
- Plafonarea plăților directe pentru fermele mari.

OBIECTIVE 2012

- Pentru anul viitor urmărim consolidarea alianțelor cu statele cu poziții similare, având în vedere faptul că în 2012 (pe durata Președinției daneze) vor începe negocierile efective asupra viitorului cadru financiar multianual. Obiectivul este atingerea unui acord până la sfârșitul lui 2012.
- De asemenea, avem în vedere organizarea, la începutul anului viitor, a unei conferințe privind cadrul financiar multianual post – 2013, care să reunească statele cu poziții similare și să contribuie la identificarea punctelor comune de interes din cadrul întregului pachet de propuneri.
- În ceea ce privește Politica de Coeziune, ne propunem ca la finalul acestor negocieri aceasta să rămână un element cheie în construcția europeană, cu o pondere importantă în bugetul UE. Dorim, de asemenea, ca această politică să se adreseze, în continuare, în principal statelor și regiunilor cel mai puțin dezvoltate astfel încât să fie reduse decalajele de dezvoltare la nivelul Uniunii.
- În ceea ce privește Politica Agricolă Comună, vor avea loc consultări inter – ministeriale interne, dar și cu fermierii, în vederea corelării demersurilor de promovare a intereselor României.
- Este important pentru noi ca deciziile finale să contribuie la reducerea poverii administrative pentru fermieri și administrație și să asigure un echilibru de dezvoltare a zonelor rurale.

PRIORITĂȚI INSTITUȚIONALE

REALIZĂRI 2011

- Am clarificat relațiile inter-instituționale privind afacerile europene, prin încheierea protocolului de colaborare cu MAE. În ceea ce privește legea de cooperare Guvern – Parlament în domeniul afacerilor europene, avem un proiect avizat de către instituțiile guvernamentale implicate. Proiectul va fi introdus în curând pe ordinea de zi a ședinței Guvernului, în vederea aprobării sale.
- De asemenea, am acordat atenție promovării în spațiul public a dezbaterilor privind afacerile europene. Particip în mod periodic la conferințe și seminarii pe teme europene de actualitate organizate de către think-tank-uri sau ONG-uri.
- Totodată, acțiunile organizate în cadrul InfoEuropa sunt parte a demersurilor noastre de difuzare a informațiilor pe teme europene. Astfel, au fost organizate în cadrul InfoEuropa o serie de conferințe și dezbateri pe tematici specifice. Exemple: Reforma sistemului de brevetare în Uniunea Europeană, Transpunerea unor norme din dreptul Uniunii Europene prin Noul Cod Penal, Implicare prin Voluntariat și prin Serviciul European de Voluntariat.

OBIECTIVE 2012

- Urmărim finalizarea procesului de adoptare a legii de cooperare Guvern – Parlament. Aceasta reprezintă un element necesar care completează mecanismul actual de gestionare a domeniului afacerilor europene.
- Vom continua și anul viitor organizarea de evenimente pe teme relevante pentru domeniul afacerilor europene.